

การพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน HIGHER-ORDER THINKING SKILLS PACKAGE DEVELOPMENT TO BUILDING THAI TEACHER IDENTITY IN THE ASSOCIATION OF SOUTHEAST ASIAN NATIONS

ผู้วิจัย ดร. กิตติชัย สุธาสิโนบล¹

Dr. Kittichai Suthasinobon
dr.kittichai2010@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน และเพื่อประเมินความสามารถในการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยหลังการใช้ชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูง กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนเทศบาล 1 จำนวน 30 คน สังกัดสำนักงานเทศบาลจังหวัดกาญจนบุรี ที่จัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling Technique) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) ชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน 2) แบบสอบถามความคิดเห็นการใช้ชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน และ 3) เกณฑ์ประเมินความสามารถของครูในการออกแบบแผนการใช้ชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน 4) แบบสัมภาษณ์ในการสนทนากลุ่ม (focus group) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าสถิติร้อยละ และการเรียงเรียงเชิงพรรณนา ขั้นตอนการวิจัยประกอบด้วย การออกแบบและพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน การทดลองสคริปต์ชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนในขั้นทดลอง

กลุ่มเล็กเพื่อนำผลมาปรับปรุง และทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างก่อนนำไปจัดทำเพื่อเผยแพร่และจัดทำเป็น e-book

ผลการวิจัยพบว่า

1. ได้ชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนในรูปแบบของหนังสือซึ่งเป็นแบบฝึกในลักษณะเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. ครูสามารถพัฒนาทักษะการคิดและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงให้กับผู้เรียนได้ในระดับดีและดีมาก และครูทั้ง 30 คน มีความพึงพอใจและเห็นประโยชน์ของชุดฝึกทักษะนี้

คำสำคัญ : ชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูง อัตลักษณ์ครูไทย อาเซียน

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to develop of Higher-Order Thinking Skills Package Development to Building Thai teacher Identity in the Association of Southeast Asian Nations; 2) to evaluation criteria for teacher's performance after to develop of Higher-Order Thinking Skills Package and The package is disseminated also in the from of e-book

¹อาจารย์ประจำสาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

The sample used was 30 teachers from Tedsaban1 Wattavasangkarum School of 2012 academic year. The instruments used included: 1) the Higher-Order Thinking Skills Package Development to Building Thai teacher Identity in the Association of Southeast Asian Nations, 2) questionnaires for teacher's view of the package, 3) evaluation criteria for teacher's performance to use higher-order thinking skills package and 4) interview questions for the focus group. Numerical data were analyzed for frequency count, percentage and the descriptive report were analyzed using content analysis. Research steps were: the design and development of higher-order thinking skills package; the trial of the script of the package in the small group in order to improve it; trying it with the sample group of 30 teachers; and final improvement in cooperation with the printing house before distributing it widely and make it into the e-book.

The research findings were as follows:

1. The package comprised of three sets for higher-order thinking skills package Development to Building Thai teacher Identity in the Association of Southeast Asian Nations, self-study exercises for each level.

2. The most teachers could develop thinking skills and design lesson plans which could enhance higher-order thinking skills to students at the good and the very good. And all 30 teachers was satisfied with the package and saw its benefits.

Keywords : Higher-Order Thinking Skills Package
Thai teacher Identity Association of Southeast Asian Nations

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ประเทศในกลุ่มอาเซียนมีการรวมตัวกัน ภายหลังจากการประกาศปฏิญญากรุงเทพ (Bangkok Declaration) และการก่อตั้งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรืออาเซียน เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Association of Southeast Asian Nations) เป็นต้นมาประเทศสมาชิกอาเซียนต่างได้รับประโยชน์จากความร่วมมือที่ช่วยให้ผ่านพ้นวิกฤตต่างๆ และสามารถเพิ่มอำนาจต่อรองกับประชาคมอื่นๆ ในโลกให้สูงขึ้นแม้จะเป็นเพียงการรวมตัวกันอย่างหลวมๆ ก็ตามภายหลังจากการรับรองเอกสาร “วิสัยทัศน์อาเซียน 2020” (ASEAN Vision 2020) ในปี พ.ศ. 2540 (ค.ศ. 1997) เพื่อพัฒนาอาเซียนไปสู่ “ประชาคมอาเซียน” (ASEAN Community) ให้เป็นผลสำเร็จภายในปี 2563 (ค.ศ. 2020) และเห็นชอบให้มีการร่าง “กฎบัตรอาเซียน” เพื่อเป็น “ธรรมนูญ” การบริหารปกครองของกลุ่มประเทศอาเซียนทั้ง 10 ให้เป็นหนึ่งเดียวกันตลอดจนการประชุมสุดยอดอาเซียนในปี พ.ศ. 2550 (ค.ศ. 2007) ที่มีความตกลงให้เร่งรัดการจัดตั้งประชาคมอาเซียนให้แล้วเสร็จเร็วขึ้นอีก 5 ปี คือ ภายในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) ซึ่งมีการลงนามรับรอง “ร่างกฎบัตรอาเซียน” (ASEAN Charter) เพื่อใช้เป็นกติกาในการอยู่ร่วมกันที่เน้นความยึดมั่นในหลักการแห่งประชาธิปไตยหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล การเคารพและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ที่จะนำไปสู่ความเป็นหนึ่งเดียวของอาเซียนดังกล่าวว่า “One Vision, One Identity, One Community” ส่งผลให้เกิดความพยายามในการขับเคลื่อนและเตรียมการเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนให้ทัน

ตามกำหนดเวลาดังกล่าวในทุกมิติอย่างเป็นรูปธรรม และจริงจังมากยิ่งขึ้น

การศึกษามีหน้าที่โดยตรงที่เกี่ยวข้องและมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ที่จำเป็นในการขับเคลื่อนและเตรียมการเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนให้ทันตามกำหนดในกรอบความร่วมมือของประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสาหลัก (Three Pillars of ASEAN Community) ซึ่งประกอบด้วยประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community-APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community-AEC) และโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio Cultural Community-ASCC) อย่างหลีกเลี่ยงมิได้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยวิจัยและพัฒนานโยบายและแผนการศึกษาของชาติ จำเป็นที่จะต้องมีความตระหนักรู้และมีความพร้อมในการกำหนดนโยบายเพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยให้ก้าวสู่ประชาคมอาเซียนที่สอดคล้องกับนโยบายในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองที่มุ่งสร้างคนไทยยุคใหม่ให้มีความรู้ความดี และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ซึ่งหมายรวมถึงการจัดการศึกษาเพื่อให้คนไทยมีความพร้อมที่จะเป็นพลเมืองอาเซียนที่สามารถแข่งขันได้และอยู่ร่วมกับเพื่อนบ้านอย่างสันติสุข ตลอดจนเป็นต้นแบบการดำเนินการเพื่อขยายผลความร่วมมือที่เป็นรูปธรรมกับประเทศเพื่อนบ้านต่างๆ ในภูมิภาคเดียวกันอีกด้วย ดังนั้นการให้ความรู้แก่ข้าราชการ บุคลากร และผู้ที่สนใจเกี่ยวกับการเตรียมการเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นเป้าประสงค์หลักในการจัดทำหนังสือเล่มนี้เพื่อประโยชน์ในการปูพื้นฐาน สร้างความรู้ความเข้าใจให้นักการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องให้เกิดความตื่นตัวและมีความพร้อมในเบื้องต้นเพื่อก้าวสู่

ประชาคมอาเซียนไปพร้อมกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554: คำนำ)

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ซึ่งให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนซึ่งสรุปหลักการได้ว่า มุ่งเน้นในการพัฒนาคคนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ให้ความสำคัญกับการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลในทุกมิติอย่างบูรณาการและเป็นองค์รวม ประชาชนได้รับการพัฒนาทั้งทางกายใจ สติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม และสถาบันทางสังคมมีบทบาทหลักในการพัฒนาคคนให้อยู่บนฐานทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองและแข่งขันได้ในเวทีโลก สามารถอยู่ในประชาคมภูมิภาคและโลกอย่างมีศักดิ์ศรี(สภาพฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทยให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551) แนวทางการพัฒนาคคนในสังคมไทยและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 ดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งที่จะใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาจากยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าวได้แสดงให้เห็นการให้ความสำคัญเกี่ยวข้องกับ การทบทวน ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและพัฒนาวัตกรรมการสอนในสถาบันการศึกษาให้มีความเหมาะสมชัดเจน สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การฝึกให้คนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง

สร้างสรรค์เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ตามมาตรฐานและเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีคุณภาพ

การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building an ASEAN Identity) อาเซียนได้มีความพยายามสร้างอัตลักษณ์อาเซียนให้เห็นเป็นรูปธรรม ดังจะเห็นได้จากการจัดประกวดเพลงอาเซียนซึ่งประเทศไทยได้รับรางวัลชนะเลิศอย่างเป็นทางการครั้งแรกจากกรรมการทั้งสิ้น 13 ประเทศ และกำหนดอัตลักษณ์อาเซียน คือ ส่งเสริมการตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียน และความรู้สึกการเป็นประชาคมการส่งเสริมและการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียน การส่งเสริมการสร้างสรรคดีด้านวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับชุมชน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554: 38-39)

ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ครูไทยพัฒนาตนเองเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน คือ การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างครูไทยให้แสดงอัตลักษณ์ของตนเองเพื่อให้มีบทบาทสำคัญในประชาคมอาเซียน ครูต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการคิดของตนเองให้เป็นสากล และดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย ดังนั้น การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับครูไทยเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ที่พึงปรารถนาในประชาคมอาเซียน

ดังนั้น การพัฒนาครูในการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง จึงเป็นกระบวนการที่พัฒนาแนวทางในการดำรงชีวิต การจัดการเรียนการสอนของครู และการประกอบการทำงานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังสามารถเป็นแบบอย่างให้กับผู้เรียนในการดำรงชีวิต ซึ่งในสังคมยุคปัจจุบันเป็นสังคมเปิดเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก มีความสลับซับซ้อนเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การดำรงชีวิตที่เป็นไปตามข้อเท็จจริง ความจริง มีน้อยลงเรื่อยๆ และมักจะใช้

ความเห็นของตนในการตัดสินใจปัญหาต่างๆ โดยไม่ได้คำนึงถึงเหตุปัจจัยต่างๆ ที่เป็นความถูกต้องดีงาม คิดที่จะเลือกรับประโยชน์ใส่ตนมากกว่าที่จะแบ่งปันประโยชน์ให้กับผู้อื่น ดังนั้นประเด็นปัญหาต่างๆ ท่ามกลางสภาพสังคมที่เป็นยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา ยิ่งทำให้คนในสังคมจำเป็นต้องมีความสามารถในการคิดได้อย่างรู้เท่าทัน หลากหลาย และสร้างสรรค์ เพื่อจะได้เป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของสังคม ทักษะการคิดขั้นสูง ถือเป็นเป้าหมายสำคัญทางการศึกษาที่ทุกฝ่ายต่างตื่นตัวที่จะให้มีการปฏิรูปการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาครูไทยให้มีกระบวนการคิดที่เป็นเรื่องของความดีงามให้สามารถไปอบรมสั่งสอนนักเรียนในระดับต่างๆ ในอนาคต

เมื่อกล่าวถึง ทักษะการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking) เป็นทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็น และสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาครูผู้สอน โดยเฉพาะ “ทักษะการคิดขั้นสูงตามแนวโยนิโสมนสิการ” ท่านพระพรหมคุณาภรณ์ ซึ่งคนทั่วไปต่างนำแนวคิดเรื่องวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการ: วิธีการแห่งปัญญาที่ได้เขียนไว้ในหนังสือพุทธธรรม มาเป็นกรอบในการลำดับขั้นของความสามารถของคนเราในการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน ซึ่งเป็นการคิดที่นำไปสู่การพัฒนาปัญญา สู่การใช้ความคิดที่ถูกต้อง เป็นระบบ เชื่อมต่อการนำไปใช้ประโยชน์ตามความเป็นจริงของธรรมชาติ จึงทำให้ผลงานของท่านพระพรหมคุณาภรณ์ได้รับความนิยมนำไปใช้ และการอ้างอิงถึงอย่างกว้างขวาง ในการจัดการศึกษาให้แก่บัณฑิตให้เป็นผู้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ด้วยเหตุนี้ ในงานวิจัยนี้จึงได้นำวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการ มาใช้เป็นกรอบในการสร้างและพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูง ดังกล่าว

ชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูง สามารถนำไปใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการคิดเชิงคุณธรรมของครูผู้สอนซึ่งมีลักษณะเป็น learning packages จะทำให้ครูผู้สอนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองในลักษณะ self-directed learning packages ผู้เรียนจะทำความเข้าใจกับ Concept และสามารถปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพตามลำดับขั้นตอนที่ได้สร้างไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ Hengstberger (1993 อ้างถึงใน นาดยา ปิลันธนานนท์ และคณะ, 2553: 17) ที่กล่าวว่า การจัดทำ learning packages ที่เป็น self-directed learning packages จะทำให้ผู้เรียนสามารถค่อยๆ ศึกษาไปเป็นลำดับ ขั้นตอน ตามที่ผู้สร้างสามารถเรียนรู้ ไปตามจังหวะก้าวอย่าง (Pacing) ของตน

จากสภาพปัจจุบัน และแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครูให้มีทักษะการคิดระดับสูง เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนให้มีคุณภาพ ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะทำการวิจัยโดยพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อเสริมสร้าง อัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของครูไทย โดยสิ่งที่ได้เรียนรู้และพัฒนาจะมุ่งเน้นไปที่กระบวนการเปลี่ยนแปลงกระบวนการคิดเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติต่อไปจึงก่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาที่เหมาะสม และสนับสนุนต่อบริบททางสังคม ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาทักษะการคิด ขั้นสูง เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน
2. เพื่อประเมินความสามารถในการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยหลังการใช้ชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูง

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน วิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัย ประมวลข้อมูลในการพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนจากการตรวจสอบเอกสาร
  2. ออกแบบชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน ในรูปสื่อสิ่งพิมพ์ โดยยึดกรอบแนวทางการวิจัยที่เน้นให้ชุดฝึกนี้ เป็นสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง มุ่งฝึกทักษะการคิดโดยยึดเนื้อหาที่ได้จากการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา และใช้ได้กับครูผู้สอนในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถาบันฝึกหัดครูทั่วไป
  3. จัดทำสคริปต์สื่อสิ่งพิมพ์ชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเทศบาลจังหวัดกาญจนบุรี โรงเรียนเทศบาล 1
  4. ให้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนชั้นการทดลองกลุ่มเล็ก จำนวน 5 คน ทดลองศึกษากลุ่มเล็ก
  5. นำผลการประเมินความเข้าใจ และทักษะการคิดของครูผู้สอนกลุ่มตัวอย่าง และนำไปปรับปรุงชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน
  6. วางแผน เตรียมการจัดทำชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน ในรูปสื่อสิ่งพิมพ์และจัดทำเป็นหนังสือ e-book เพื่อเผยแพร่ในวงกว้างทางการศึกษาให้กับผู้ประกอบวิชาชีพครูที่สนใจ
- ขั้นตอนที่ 2** การประเมินความสามารถของครูผู้สอน ในการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ดำเนินการคัดเลือก กลุ่มตัวอย่าง เพื่อทดลองใช้ชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนเพื่อทดลองใช้ชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูง จำนวน 30 คน

2. จัดประชุมกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน เพื่อชี้แจงและให้เวลาในการศึกษาชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนโดยการศึกษาด้วยตนเอง ใช้เวลาในการศึกษา 1 สัปดาห์

3. หลังจากศึกษาชุดฝึกแล้ว กลุ่มตัวอย่างทดสอบความสามารถในการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน

4. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลผลงานครูผู้สอนทั้งหมดนำมาตรวจสอบ และประเมินตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็น และแบบประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน

5. นำผลที่ได้จากการตรวจสอบ และประเมินผลงานที่กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนทดสอบไว้ และผลจากแบบสอบถามความคิดเห็น และแบบประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน มาปรับปรุงชุดฝึกในส่วนที่เห็นควรปรับปรุง เพื่อให้มีความสมบูรณ์ ชัดเจนขึ้น

6. นำชุดฝึกฉบับร่าง นำไปจัดพิมพ์เป็นเอกสารต้นร่าง

7. ผู้วิจัยจัดทำ focus group กับกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนกลุ่มเดิม เป็นครั้งที่สอง เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนได้พิจารณาให้ความเห็นชอบชุดฝึกต้นร่างที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จัดพิมพ์ขึ้นเป็นชุดฝึกเสมือนจริงแล้วรวมทั้งเสนอประเด็นการแก้ไขปรับปรุง จากข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน เมื่อครั้งแรก ให้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนพิจารณา ทบทวน ตรวจสอบ อีกครั้งหนึ่ง

8. ผู้วิจัย นำผลการพิจารณาของกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนมาปรับปรุงชุดฝึกอีกครั้งหนึ่ง แล้วรวบรวม

ผลงานทั้งหมด ดำเนินการจัดทำชุดฝึกต้นฉบับจริง และตรวจสอบต้นฉบับ จนสมบูรณ์ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ พร้อมกันนี้ ผู้วิจัยจัดทำเป็นหนังสือ e-book ของชุดฝึกนี้เพื่อเผยแพร่ใน วงกว้างทางการศึกษาให้กับผู้ประกอบวิชาชีพครู ที่สนใจ โดยไม่คำนึงถึงเรื่องการค้าเชิงพาณิชย์ เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนต่อไป

9. ผู้วิจัย แก้ไข และจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เสนอต่อ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การเผยแพร่ชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนลงสู่หน่วยงานทางการศึกษามีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชุมหารือ ข้อตกลง เรื่องการนำต้นฉบับไปจัดพิมพ์ และจัดทำเป็นหนังสือ e-book ของชุดฝึกนี้เพื่อเผยแพร่ในวงกว้างทางการศึกษาให้กับผู้ประกอบวิชาชีพครูที่สนใจ โดยไม่คำนึงถึงเรื่องการค้าเชิงพาณิชย์เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนให้สูงขึ้นนำต้นฉบับชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนฉบับสมบูรณ์ และต้นฉบับ e-book จากผู้วิจัย ไปจัดทำในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อเผยแพร่ให้เป็นประโยชน์ต่อวงการฝึกหัดครูต่อไป

สรุปผลการวิจัย

1. ได้ชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนในรูปแบบของหนังสือ ซึ่งเป็นแบบฝึกในลักษณะเรียนรู้ด้วยตนเอง มีจำนวนทั้งสิ้น 7 ชุด ซึ่งในแต่ละชุดจะประกอบด้วยกิจกรรมที่ฝึกทักษะการคิดตามแนวโยนิโสมนสิการ 10 กิจกรรม

2. ครูสามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง ให้กับผู้เรียนได้ในระดับดี

และดีมาก และครูทั้ง 30 คน มีความพึงพอใจและเห็นประโยชน์ของชุดฝึกทักษะนี้

ภาพประกอบที่ 1 ตัวอย่างกิจกรรมในรูปแบบฝึกทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน” ผู้วิจัยได้พัฒนาชุดฝึกทักษะและนำไปทดลองเพื่อประเมินคุณภาพของชุดฝึกด้วยการให้ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเทศบาล 1 (วัดเทวสังฆาราม) จำนวน 30 คน นำไปศึกษาและนำความรู้ที่ได้จากชุดฝึกมาปรับและออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้เดิมของตน เพื่อให้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดขั้นสูงให้กับผู้เรียน โดยมีการจัดทำแผน จัดทำสื่อใบงานกิจกรรม และจัดทำเครื่องมือการประเมินทักษะการคิดขั้นสูง ซึ่งผลปรากฏว่า

1. ครู มีความพึงพอใจ ในชุดฝึกทุกชุด

1) ในด้านเนื้อหาสาระ มีเนื้อหาสาระที่ทันสมัย แปลกใหม่ แยกแยะหัวข้อเนื้อหาออกเป็นเรื่องๆ เรียงลำดับครอบคลุม และใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันของงานของครูที่ประสบอยู่ เป็นความรู้ที่ครูจำเป็นต้องใช้ทั้งนั้นเลย มีตัวอย่างแบบฝึกที่

หลากหลาย เป็นสื่อสำเร็จรูปที่ครูสามารถศึกษาทำความเข้าใจได้ด้วยตนเอง เพราะมีทั้งให้ฝึกหัด และเฉลยคำตอบด้วยการอธิบายประกอบด้วย ทำให้ครูสามารถนำไปปรับใช้ได้ทันที

2) การใช้ภาษา ที่อ่านแล้วไม่เครียดเข้าใจง่าย สามารถสื่อสารเรื่องยากๆ ให้เข้าใจได้ง่ายๆ ชวนติดตาม อ่านแล้วเหมือนผู้เขียนมาคุยอยู่ตรงหน้า

3) ภาพประกอบ มีความเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา สวยงาม คมชัด สีสดใส

4) รูปแบบการนำเสนอ เรียบเรียงเป็นลำดับขั้นตอนดี น่าสนใจ และเข้าใจง่าย กะทัดรัด นำเสนอรูปแบบที่แตกต่างจากที่เคยพบเห็นโดยทั่วไป สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ของผู้จัดทำ นำเสนอเรื่องวิชาการที่เป็นรูปธรรมด้วยการให้ตัวอย่างหลากหลาย มีคำถามกระตุ้นผู้อ่านให้ใช้ความคิดตลอด เวลาที่อ่านเป็นการส่งเสริมทักษะการคิดได้ดีมาก ครูสามารถนำไปใช้ได้ทันที อ่านแล้วนำไปปฏิบัติได้ ครูได้ฝึกฝนตนเอง และการนำไปใช้กับผู้เรียนได้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เนื้อหาสาระและตัวอย่างที่นำเสนอแบบง่ายๆ แต่ละเรื่องสั้นๆ กะทัดรัด ทำให้นำไปใช้ได้สะดวก ไม่เพียงแต่ส่งเสริมเรื่องของการคิดเท่านั้น แต่ยังใช้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมได้ด้วย รวมทั้งไม่เฉพาะแต่การเรียนการสอนในวิชาต่างๆ แต่ยังใช้ในกลุ่มสาระฯ การพัฒนาตนให้กับผู้เรียนได้ด้วย รวมทั้งมองเห็นว่า ถ้าครูสามารถจัดเตรียม การเรียนการสอนได้สำเร็จรูปเช่นในชุดฝึกนี้ สามารถทำให้ครูคนอื่นก็สามารถสอนแทนกันได้ อีกทั้งยังได้ประโยชน์สำหรับตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวันด้วย

2. ครูสามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

และออกแบบแผนประกอบชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนขึ้นใหม่ เพื่อให้เป็นแผนที่ส่งเสริม พัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง

ให้กับผู้เรียน สามารถนำชุดฝึกไปใช้ในการปรับปรุงการตั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน และการสร้างเครื่องมือและเกณฑ์การประเมินทักษะการคิดขั้นสูงได้

3. ครูประเมินตนเอง พบว่า ตนเองได้รับความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้นหลังจากได้ศึกษาชุดฝึก และสามารถนำความรู้ไปใช้ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ และออกแบบการเรียนรู้ การจัดทำสื่อการเรียนรู้ และการประเมินที่ส่งเสริมการขั้นสูงของผู้เรียนได้ ตลอดจนการแสดงความรู้สึกชื่นชมยินดีที่ได้มีโอกาสศึกษาชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนนี้ มีหลายเหตุผลปัจจัยที่ทำให้ผลวิจัยปรากฏเช่นนี้

3.1 ประสิทธิภาพที่ผู้วิจัยได้สัมผัสกับปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงให้กับผู้เรียน ได้มีโอกาสทำงานร่วมกับครูโรงเรียน ในการแก้ปัญหาการพัฒนาการคิดในระดับสูงที่เสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน ทำให้ได้เก็บเกี่ยวความรู้และประสบการณ์ มาสร้างชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน เพียงหวังจะได้นำไปเป็นเพื่อการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น พร้อมทั้งจะดำเนินชีวิตภายใต้ประชาคมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่ถูกกลืนกินในความเป็นอัตลักษณ์ของไทยพร้อมก้าวไกลในอาเซียน

3.2 การที่งานวิจัยนี้นำแนวคิดแบบไทยๆ คือ การคิดตามแนวโยนิโสมนสิการ 10 วิธีคิดมาประกอบการพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนนี้ นับว่าเหมาะสมมาก เนื่องจากวิธีคิดตามแนวโยนิโสมนสิการ เป็นวิธีคิดพัฒนาให้เกิดความคล่องแคล่วชำนาญที่ได้รับการ

ปรับปรุงตามแนวคิดเชิงพุทธ ซึ่ง พระพรหมคุณาภรณ์ ที่เสนอไว้ในหนังสือพุทธธรรม (2546: 676-727) ซึ่งเป็นทักษะการคิดที่เหมาะสมกับครูไทยที่มีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาหลักของชาวไทย แบ่งออกเป็น 10 วิธี ประกอบด้วย 1) วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย 2) วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ 3) วิธีคิดแบบสามัญลักษณะ หรือวิธีคิดแบบรู้เท่าทันธรรมดา 4) วิธีคิดแบบอริยสัจจ์ หรือวิธีคิดแบบแก้ปัญหา 5) วิธีคิดตามหลักการและความมุ่งหมาย หรือวิธีคิดแบบบรรพตธรรมสัมพันธ์ 6) วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก 7) วิธีคิดแบบคุณค่าแท้คุณค่าเทียม 8) วิธีคิดแบบปลูกเร้าคุณธรรม 9) วิธีคิดแบบเป็นอยู่กับปัจจุบัน และ 10) วิธีคิดแบบวิภาษวาท

นอกจากนี้ การนำความรู้และประสบการณ์เดิมภายใต้กระบวนการเชิงพุทธที่ควบคุมพฤติกรรมจิตใจ และปัญญาของผู้เรียนมาต่อยอดกับการศึกษาเรื่องใหม่ เป็นหลักการหนึ่งของการจัดการศึกษาที่นักวิชาการต่างยอมรับกับหลักการนี้ ดังเช่น Christen และMurphy (1991) ได้ยืนยันให้เห็นว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้บนพื้นฐานของความรู้ที่ผู้เรียนมีมาก่อน เป็นสิ่งที่มีคุณค่า ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เข้าใจ และประสบความสำเร็จในการเรียนได้ นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยหลายเรื่องที่ยืนยันในเรื่องนี้ เช่น งานวิจัยของ Alvarez (1990), Graves และคณะ (1983), Hayes and Tierney (1982) และ Stevens (1982) เป็นต้น ที่ได้จัดการเรียนรู้บนพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ ความสามารถที่ผู้เรียนมีอยู่ก่อน ซึ่งผลวิจัยพบว่าทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นที่น่าพอใจ

4. ชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยอาศัยหลักการเรียนรู้หลายประการมาพิจารณาประกอบในการสร้างด้วย ได้แก่

4.1 หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ กลุ่มเป้าหมายหลักของผู้ที่จะใช้ชุดฝึกนี้คือครู ที่ต่างมีคุณวุฒิ และวัยวุฒิ การสร้างชุดฝึกจึงต้องคำนึงถึงลักษณะ และภูมิหลังของครูเหล่านี้ Knowles (1978) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ว่า ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีถ้าสิ่งที่เรียนตรงกับความต้องการ ความสนใจ และประสบการณ์ในชีวิตจริงของเรา จงกลนี้ ชุตติมาเทวินทร์ (2542) ก็กล่าวไว้เช่นกันว่า กระบวนการเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะได้ผล ดีมากที่สุดเมื่อการเรียนรู้นั้นๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานปัจจุบันได้ จากความคิดเห็นของครูที่มีต่อชุดฝึก ผลวิจัยพบว่า ครูได้ให้ความเห็นว่เนื้อหาสาระที่น่าเสนอในชุดฝึกตรงกับสิ่งที่ครูกำลังประสบอยู่ มีครูบางคนกล่าวว่า “... กำลังสงสัยในเรื่องนี้อยู่พอดี เพิ่งจะเข้าใจจากการอ่านชุดฝึกนี้เอง ...” หรือ “... สงสัยค้างคาใจกับเรื่องนี้มานานเพิ่งกระจ่างในครั้งนี้อย่าง ...” เป็นต้น

นอกจากนั้น Knowles ยังได้พูดถึงเรื่อง self-directedness ในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ว่า ผู้ใหญ่มีความต้องการเป็นผู้นำตนเอง นั่นหมายความว่า การมีความรู้สึกรู้สึกต้องการที่จะสามารถนำตนเองได้ เช่นเดียวกับ Pike (1989) และ Sullivan, Wircenski, Arnold และ Sarkees (1990) ก็ได้กล่าวว่า ในการเรียนรู้หรือรับการฝึกอบรมเรื่องใดๆ คนที่เป็นผู้ใหญ่ไม่ต้องการถูกปฏิบัติเหมือนกับว่าตนเองเป็นเด็ก ต้องการบรรยายภาคที่จะได้แสดงภาวะผู้นำในการกำหนดทิศทางการเรียนรู้เป็นของตนเอง จงกลนี้ ชุตติมาเทวินทร์ (2542) ก็ได้กล่าวว่า ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้เร็วกว่า หากได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมในการอบรม โดยเฉพาะหากมีการทำจริง ปฏิบัติจริง แทนที่จะเป็นการนั่งฟังการบรรยายเพียงอย่างเดียว กระบวนการเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะได้ผลดีมากที่สุดเมื่อการเรียนรู้นั้นๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานปัจจุบันได้ สอดคล้องกับที่ Grow (1991) และ

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2547) ได้พูดไว้เช่นกันว่า รูปแบบการเรียนรู้โดยการขึ้นนำตนเอง ต้องให้ออกสาในการฝึกภาคปฏิบัติจนเกิดผลดี หรือการนำความรู้ไปประยุกต์ได้ ซึ่งในการอบรมการใช้ชุดฝึกนี้ ได้มีการอธิบาย ชี้แจง โดยเฉพาะประโยชน์ที่ครูจะได้รับจากการศึกษาชุดฝึกนี้ในการนำมาใช้ในการปฏิบัติงานของครูได้อย่างไร ทั้งยังให้ครูได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติจริง จากการนำแผนการจัดการเรียนรู้จริงๆ ที่ครูใช้อยู่มาปรับปรุงแก้ไข โดยนำความรู้จากชุดฝึกมาใช้ในการออกแบบปรับปรุงใหม่ จากผลวิจัยพบว่า ครูทุกคนกล่าวว่าสามารถนำความรู้จากชุดฝึกมาใช้ในการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวันได้จริง จากการที่เขาได้พิสูจน์ ทดลอง ลงมือทำจริงๆ จากของจริงที่ตนเองทำอยู่

4.2 หลักการพัฒนาสื่อทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน ชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน ที่ใช้ในงานวิจัยเป็นชุดฝึกในรูปของสื่อสิ่งพิมพ์ ที่มีลักษณะเป็นแบบฝึกทักษะ มีการจัดลำดับการนำเสนอเนื้อหา เริ่มจากการให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่องทักษะการคิดขั้นสูง นำเสนอในรูปของการสนทนากันด้วยภาพการ์ตูน ตามด้วยคำถามที่ให้อ่านได้ฝึกคิด ตอบคำถาม ขณะเดียวกันก็มีคำอธิบาย เฉลยคำตอบ และสรุปแง่คิดท้ายเรื่อง เนื่องจากเป็นเรื่องของหลัก แนวคิด ทฤษฎี ที่ค่อนข้างมีหลักวิชาการเข้ามาผสม แต่ด้วยเหตุของการคำนึงถึงจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่มีคุณวุฒิ และวัยวุฒิแล้ว ผู้วิจัยจึงต้องการให้เรื่องวิชาการเป็นเรื่องที่ไม่หนัก และไม่เครียด ซึ่งจากผลวิจัยก็มีครูกลุ่มตัวอย่างแสดงความพอใจกับการนำเสนอด้วยแนวนี้อย่างยิ่ง โดยกล่าวว่า อ่านแล้วเพลิน ไม่เครียด

นอกจากนั้น ถัดจากเรื่องของความรู้ ความเข้าใจในทักษะการคิดขั้นสูงแล้ว ลำดับต่อ มาในชุดฝึกได้นำเสนอทักษะการคิดขั้นสูง จำแนกเป็นทักษะระดับ

ชั้นต่างๆ ตามแนวคิดของ Bloom's Taxonomy ที่นำเสนอด้วยการให้คำอธิบายทักษะนั้นๆ ว่ามีลักษณะอย่างไร จากนั้นนำเสนอตัวอย่างแบบฝึกทักษะที่หลากหลายทั้งรูปแบบ วิธีการ และเนื้อหาที่นำมาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่ครูใช้สอนผู้เรียนอยู่ในงานของคุณ เป็นตัวอย่างที่ทำให้ครูได้ฝึกหัดทดลองทำ ได้เรียนรู้ และได้คิดตาม มีเฉลยคำตอบและคำอธิบายในคำตอบต่างๆ ตามด้วยการให้แบบฝึกหัดการนำไปใช้สอนในสถานการณ์การเรียนการสอนรูปแบบต่างๆ ให้ครูได้เห็นตัวอย่างการตั้งจุดประสงค์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตัวอย่างสื่อไปงานกิจกรรมที่จะนำไปใช้ และสุดท้ายเป็นเรื่องการประเมินทักษะการคิดขั้นสูง ให้ความรู้เรื่องการสร้างเครื่องมือการประเมินแบบต่างๆ การวางแผนการประเมิน และเกณฑ์การประเมิน โดยนำเสนอในรูปของการอธิบาย ให้ตัวอย่างหลากหลายแบบ หลากหลายวิธีการ ให้แบบฝึกหัดสำหรับครูได้ทดลองทำ เรียนรู้ด้วยตนเอง มีเฉลยพร้อมอธิบายคำตอบไว้ การนำเสนอเนื้อหาสาระทั้งหลายในแบบฝึก จะจัดเรียงลำดับตามกระบวนการเรียนรู้เรื่องนั้น และเรียงลำดับจากง่ายไปยาก มีคำถามคอยกระตุ้นให้คิดตาม ให้ติดตาม ตลอดเวลา หลักการสร้างชุดฝึกดังที่ได้กล่าวไว้นี้ สอดคล้องกับที่ Edgar Date ได้นำเสนอ กรวยประสบการณ์การเรียนรู้ของเรา (CONE OF LEARNING) ไว้ตั้งแต่ ค.ศ. 1946

ชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนที่สร้างขึ้น แม้จะผ่านช่องทางการเรียนรู้ด้วยการอ่าน เรียนรู้ด้วยตนเอง แต่ก็มีภาพให้เห็น ทำให้ดู นำเสนอด้วยการพูดคุยกับคนอ่าน และให้ครูได้นำความรู้จากชุดฝึกมาใช้จริงๆ กับแผนการจัดการเรียนรู้ของเดิมที่ครูทำอยู่ จากผลการวิจัยมีครูบางคนให้ความเห็นว่า "... ดีมาก อธิบายได้เด่นชัด อย่างกับผู้เขียนมาอธิบายให้ต่อหน้า ..." หรือ "... ใช้

ภาษาแบบคุยโต้ตอบกันเป็นธรรมชาติ สนุกดี ..." เป็นต้น สิ่งที่น่าสนใจเป็นสิ่งที่อยู่ในชีวิตจริงของคุณ ดังผลวิจัยที่ครูกล่าวว่า "... ใกล้เคียงกับในชีวิตจริงเลย ..." "... น่าสนใจเหมือนในชีวิตจริงเลย ..." และ "... เป็นเนื้อหาที่ครูจำเป็นต้องใช้ ทั้งนั้นเลย ..." เป็นต้น

ยิ่งไปกว่านั้น งานวิจัยของ Lemke (2002) อ้างถึงแนวคิดเกี่ยวกับทักษะพื้นฐาน 4 กลุ่มที่จำเป็นต่อการเรียนรู้เพื่อดำรงชีวิตอยู่ในศตวรรษที่ 21 (EnGauge 21st Century Skills) ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของทักษะพื้นฐานทางการรู้อ่านในยุคดิจิทัล (Digital-Age Literacy) ประกอบด้วยการรู้อ่าน 8 ประเภท คือ การรู้อ่านพื้นฐาน การรู้อ่านเชิงวิทยาศาสตร์ การรู้อ่านเชิงเศรษฐศาสตร์ การรู้อ่านเชิงเทคโนโลยี การรู้อ่านภาพ การรู้อ่านสารสนเทศ การรู้อ่านสหวัฒนธรรมและการรู้อ่านอย่างเท่าทันโลกโลกาภิวัตน์ ซึ่งทักษะการรู้อ่านทั้ง 8 ประเภทดังกล่าว ปรากฏอยู่ในเนื้อหาสาระความรู้ในชุดฝึกทักษะนี้

ชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่มีความเป็นไปได้ ในการนำไปใช้ได้อย่างง่าย สะดวก ไม่ซับซ้อน ราคาไม่แพงในการลงทุน และผู้ใช้หรือครูสามารถกำกับชี้้นำการเรียนรู้ การศึกษาของตนเองให้เป็นไปตามจังหวะ ก้าวอย่าง ตามความสามารถของตนเองอย่างค่อยเป็นค่อยไปที่ละขั้นได้ สุจริต เพียรชอบ และสลายใจ อินทรมพรรย์ (2522: 25) ได้กล่าวถึงคุณค่าของแบบฝึกว่า เป็นสื่อที่ยืดหยุ่นวิธีการเรียนรู้ทางจิตวิทยา ตามกฎของการเรียนรู้ของ Thorndike ที่กล่าวถึงกฎแห่งการฝึก คือ สิ่งใดที่มีการฝึกหัด การทำบ่อยๆ ย่อมทำให้ผู้ฝึกมีความสามารถมากขึ้น ชุดฝึกดังกล่าวมิใช่เป็นเอกสารที่ใช้เพื่อการอ่านเท่านั้น แต่อ่านแล้วยังต้องคิดตาม และลงมือปฏิบัติ ชีตเขียน อย่างต้องใช้ความคิด การได้ขีดเขียนจะช่วยพัฒนาการคิดได้ดีกว่า

การอ่านเฉยๆ การเขียนทำให้มีเวลาในการคิดแล้วเขียน การใช้สื่อแบบฝึกใบงานจะช่วยให้ผู้เรียนมีเวลาคิดตาม และคิดเป็นระบบ ตามประเด็นที่วางไว้ได้ เขียนไปแล้ว ก็ยังเอามาตรวจสอบ ทบทวน เอาไปใช้ได้ การเขียน ทำให้เรารู้ว่าเราคิดอะไร และคิดอย่างไร (WikiAnswer, 2010) การเขียนเป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสาร เป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการเรียนรู้ของการสร้างปัญญา (Brown University, 2007 อ้างถึงใน นาทยา ปิลันธนา นนท์ และคณะ. 2553: 120)

ชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้าง อัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนยังเป็นสื่อการเรียนการสอน ที่มีราคาไม่แพง ชุดฝึกเหล่านี้ยังเป็นเครื่องมือการ ประเมินได้ในตัวอีกด้วย และหากสร้างเป็นชุด เรียงลำดับให้สอดคล้องกันกับกระบวนการเรียนรู้ สามารถนำมาเดินเรื่องเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน ไปได้ในตัวเองเลย ดังผลวิจัยที่ครูกลุ่มตัวอย่างได้ อธิบายถึงวิธีการนำชุดฝึกมาใช้ในการปรับและ ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ของตน ผลการวิจัย พบว่า มีครูที่ค้นพบคุณค่าของชุดฝึกที่กล่าวมานี้ด้วย เช่นกัน

4.3 หลักการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อ เสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน Dombek และ Wells-Moran (2006) กล่าวว่า ความรู้เป็นสิ่งที่เราได้ จากการ ศึกษา แต่ทักษะจะเรียนรู้ได้ ต้องมาจากการ ฝึกหัดและฝึกฝน ทักษะเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยทั้งความรู้ และการลงมือปฏิบัติที่ต้องอาศัยการผสมผสานกันทั้ง ด้านความรู้หรือปัญญา การทำงานที่ประสานสัมพันธ์ กันของอวัยวะต่างๆ ในร่างกาย จิตใจ และการได้รับ ประสบการณ์การเรียนรู้ รวมทั้งทักษะนั้นเกิดได้อย่าง รวดเร็ว ถ้าเกี่ยวข้องกับโลกของความเป็นจริง ผู้ฝึก ทักษะมองเห็นประโยชน์ เป็นทักษะที่เป็นจริงในชีวิต ของเขา ผู้ฝึกได้เห็นตัวแบบ หรือตัวอย่างที่เขาสามารถ

ใช้การสังเกตในการเรียนรู้ มีโอกาสได้ทดลองทำตาม ทักษะนั้น ได้ลอกเลียนแบบ ได้รับคำอธิบาย ชี้แนะ และแนะนำอย่างถูกต้อง (corrective feedback) มีโอกาส ได้ทำซ้ำๆ บ่อยๆ จนเกิดการเรียนรู้ และทำได้คล่องแคล่ว

Fitts และ Posner (1967) ได้ให้ข้อเสนอแนะ ว่า การพัฒนาทักษะ ถือเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ต้องมี การจัดเรียงลำดับจากทักษะง่ายไปยาก จากทักษะ พื้นฐาน สู่วิธีที่เข้มข้น และสูง ขึ้น จากทักษะที่เป็น พื้นฐานไปสู่อีกทักษะหนึ่ง เพราะทักษะหนึ่งๆ มักจะมี ความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับทักษะอื่นๆ การจัด เรียงลำดับทักษะ และการเรียงลำดับการเรียนรู้ทักษะ จึงเป็นสิ่งสำคัญมากในกระบวนการ พัฒนาทักษะ คนเราจะเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ได้จากการฝึกหัดทำตาม พร้อมกับ การได้ Feedback ที่ถูกต้อง มีการเชื่อมโยง และถ่ายโอนทักษะไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้จนเป็น ปกติวิสัยเช่นเดียวกับ Dave (1970) ก็ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการพัฒนาทักษะพิสัยไว้ว่า จะต้องเริ่มจากการ ให้ได้เห็นตัวแบบ เห็นตัวอย่าง แล้วเริ่มด้วยการ ลอกเลียนแบบ ทำตาม จนเกิดความเข้าใจ จากนั้นก็จะ รู้จักนำไปใช้ปรับ ดัดแปลง และเมื่อได้กระทำบ่อยๆ ก็ จะเกิดความชำนาญ คล่องแคล่ว

ชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้าง อัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น อาศัย หลักการพัฒนาทักษะดังที่นักวิชาการข้างต้นกล่าวไว้ จากผลวิจัยที่ครูกลุ่มตัวอย่างได้ประเมินชุดฝึกทักษะว่า มีการจัดเรียงลำดับเนื้อหา การจัดเรียง ลำดับทักษะ ออกเป็นหมวดหมู่ เป็นกลุ่มๆ จากทักษะและแบบฝึกที่ ง่ายๆ แล้วค่อยๆ ซับซ้อนขึ้น ซึ่งครูกลุ่มตัวอย่างก็ได้ให้ ข้อคิดเห็นเหมือนกันว่าทักษะที่สูงขึ้น ครูก็รู้สึกว่ายาก ขึ้นเช่นกัน อย่างไรก็ตามครูกลุ่มตัวอย่างก็ได้แสดง ความคิดเห็นว่า จัดทำชุดฝึกได้อย่างเป็นระบบ นำเสนอ เป็นขั้นตอนดี มีความเหมาะสม เข้าใจง่าย เนื่องจาก

ค่อยๆ ให้ครูได้เรียนรู้ มีแบบฝึกหัดที่สอดคล้องกับสิ่งที่ครูจะต้องนำไปสร้างให้นักเรียนใช้ในชีวิตรของการสอน ให้ครูทำตามได้ มีการเฉลยคำตอบ และให้ Feedback ในทุกที่ที่ครูจะได้ทดลองทำ ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้จากการฝึกปฏิบัติในแบบฝึก และได้นำมาใช้จริงในการปรับปรุงแก้ไข และออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ของตนได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเกณฑ์การประเมินคุณภาพของ นาดยา ปิรันธนานนท์ และคณะ. (2553: 121-124) มาพิจารณาประเมินคุณภาพในการนำความรู้จากชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน มากำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดขั้นสูงให้กับผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการทำงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีข้อ เสนอแนะ และข้อคิดต่างๆ ที่ได้ในระหว่างการทำวิจัยในหลายประเด็น ได้แก่

1. ชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนนี้มีการนำเสนอสาระความรู้ที่น่าจะเป็นสิ่งใหม่สำหรับครูและนักการศึกษาทั่วไป ได้แก่ การนำเสนอแนวคิดการจัดการศึกษาและการเรียนการสอนแนวพุทธมาใช้เป็นกระบวนการฝึกอบรม และให้ความรู้แก่กลุ่มตัวอย่างให้สามารถกำหนดพฤติกรรมที่ถูกต้อง การมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรม (สมาธิ) และการฝึกทักษะการเรียนรู้ การคิดพิจารณาและการจัดการความรู้ (ปัญญา) มาเป็นแกนในการดำเนินงาน ซึ่งมีส่วนให้การวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงได้อย่างดีเยี่ยม

2. แม้กระบวนการคิดตามแนวโยนิโสมนสิการ จะเป็นที่รู้จักกันดีในแวดวงนักการศึกษา แต่มีหลายประเด็นที่ครูยังนำมาใช้ประโยชน์ไม่เต็มที่ เนื่องจากไม่เข้าใจบริบทของการศึกษาและการคิดเชิงพุทธ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ มีความเฉพาะ

และชัดเจนมากขึ้น การนำกระบวนการคิดแนวพุทธ (โยนิโสมนสิการ) และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวพุทธที่เสริมสร้างอัตลักษณ์ความเป็นไทยมาเป็นกรอบหัวข้อ ในการจัดกิจกรรมอย่างง่ายๆ จะเป็นการเสริมสร้างระบบการคิดที่ดีมากขึ้นด้วย ผู้ใช้ชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนนี้ จึงควรใส่ใจกับความรู้ใหม่ในเรื่องเหล่านี้ จะเป็นการนำคุณค่าที่มีอยู่ในการศึกษาและการคิดเชิงพุทธมาใช้อย่างคุ้มค่า

3. หลักการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนต้องเป็นกระบวนการ นั่นคือ การจะคิดเพื่อไปสู่เป้าหมายใดๆ ที่ต้องการ จะมีองค์ประกอบของการต้องใช้ทักษะการคิดหลายๆ อย่างประกอบกัน และจะต้องรู้จักนำองค์ประกอบของทักษะเหล่านั้น มาร้อยเรียงกันเป็นลำดับสู่จุดหมายที่ต้องการได้อย่างถูกต้องด้วย การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนจึงเป็นการพัฒนาการคิดที่เป็นระบบด้วย สาระความรู้ในชุดฝึกจะมีตัวอย่างที่หลากหลายให้เลือกใช้ ทั้งนี้การสอนให้นักเรียนคิดเป็นขั้นๆ เป็นลำดับๆ เพราะที่ผ่านมากู่มักจะคิดทักษะแบบปะปะ ไม่เรียงลำดับว่าจะพาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายการคิดอะไร เพื่ออะไร ดังนั้นการสอนผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง จึงควรจะต้องตระหนักในเรื่องเหล่านี้ด้วย (นาดยา ปิรันธนานนท์ และคณะ, 2553: 132)

4. แม้ว่าชุดฝึกนี้จะมีลักษณะเป็นสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ผู้ศึกษาสามารถกำกับจังหวะ ก้าวอย่างการเรียนรู้ของตนเองได้ ซึ่งก็เหมาะสมกับที่ (Knowles, 1978 อ้างถึงใน นาดยา ปิรันธนานนท์ และคณะ, 2553: 132) กล่าวไว้ว่า รูปแบบการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ต้องการเวลาที่จะได้เรียนรู้ สถานที่เรียน และความสามารถในการเรียนรู้ที่เป็นไปตามความสามารถของ

ผู้ใหญ่แต่ละคน (Pace of Learning) แต่ Knowles ก็กล่าวเสริมไว้ด้วยว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคล จะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในแต่ละบุคคลเมื่อมีอายุเพิ่มมากขึ้น การเรียนรู้จากชุดฝึกหรือการนำชุดฝึกไปใช้ จึงอาจนำไปใช้และเรียนรู้ร่วมกันกับสื่อการเรียนรู้อื่นๆ ได้ เพราะไม่มีสื่อการเรียนรู้ใด เพียงประเภทเดียวที่จะเหมาะสมที่สุดสำหรับคนทุกคน เหตุเพราะแต่ละคนอาจมีรูปแบบการเรียนรู้ (learning style) แตกต่างกันไป

5. ผู้วิจัยมิได้ประสงค์ที่จะนำเสนอชุดฝึกในรูปแบบ “ตำรา” แต่ประสงค์ให้การใช้ชุดฝึกทักษะนี้เพื่อเป็นแนวทางการสร้างชุดฝึกเพื่อการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนจึงใช้ภาษาต่างๆ ที่ครูและผู้เรียนเข้าใจง่าย แต่ถึงผลให้ครูและผู้เรียนเกิดทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าชุดฝึกทักษะนี้น่าจะได้รับโอกาสนำไปเผยแพร่ในสถานศึกษาระดับการศึกษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน นิสิต นักศึกษาวิชาชีพครู ศึกษานิเทศก์ ครูประจำการ เพื่อใช้เป็นคู่มือพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน และการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การฝึกอบรม ทั้งนี้ หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในงานการศึกษาของชาติทุกระดับ ควรให้ความร่วมมือในการกำหนดนโยบายที่จะส่งเสริมให้เกิดการเผยแพร่และใช้งานชุดฝึกทักษะนี้ในหมู่ครูและผู้เรียน

6. การนำผลงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ จากข้อเสนอแนะและข้อคิดที่ได้จากงานวิจัยดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ ดังนี้

1. การวิจัยชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน เป็นการวิจัยที่ใช้

เวลา สติปัญญา และต้นทุนทางปัญญาค่อนข้างสูง ดังนั้น ผู้ที่สนใจจะทำวิจัยในลักษณะนี้จึงต้องคำนึงถึงเรื่องความสมบูรณ์ในความเป็นมนุษย์ของตนเองที่ต้องการให้เพื่อนมนุษย์คิดเห็นสิ่งที่ถูกต้องสมบูรณ์เป็นสิ่งสำคัญ และในการทำงานวิจัยสร้างสรรค์ที่พัฒนาขึ้นครั้งนี้ คณะผู้ดำเนินการวิจัยควรฝึกตนเองให้เป็นผู้สมบูรณ์ในการเรียนรู้เชิงพุทธควบคู่กันไปเพราะเป็นงานวิจัยที่ไม่ได้ทำในลักษณะพาณิชย์ ผู้ที่เข้าร่วมโครงการวิจัยจึงต้องฝึกกำจัดความโลภของตนเองที่เป็นวัตถุนิยม ค่าตอบแทน โดยมุ่งหวังที่จะมอบผลงานวิจัยนี้โดยปราศจากเงื่อนไข ซึ่งผู้วิจัยอาจจะต้องประสบกับการต้องคอยอธิบายชี้แจงให้กับผู้ที่ไม่เข้าใจสงสัย กับแนวคิดแปลกใหม่ ลดความยึดมั่นถือมั่นจากกรอบแนวคิดเดิมๆ ในการเป็นเจ้าของ ซึ่งต้องมองผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการวิจัยครั้งนี้ เป็นเพียงสิ่งที่มีอยู่แล้วในธรรมชาติ เพียงแต่ผู้วิจัยได้นำมาศึกษาและอธิบายข้อค้นพบนี้ให้ผู้อื่นได้รับรู้เท่านั้น จึงต้องให้ความเข้าใจ ให้กำลังใจ สนับสนุน เพราะหากมีแต่ผู้ที่ไม่กล้าสร้างการเปลี่ยนแปลง เราก็จะไม่มีการวิจัยสร้างสรรค์ในแวดวงการศึกษาได้เลย และอาจมองเห็นว่าเป็นเรื่องผลประโยชน์ต่างตอบแทน ซึ่งไม่น่าจะเกิดขึ้นกับความเป็นผู้มีอัตลักษณ์ความเป็นไทย

2. ควรมีการดำเนินการวิจัยต่อยอดแนวคิดการวิจัยชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน ในลักษณะการศึกษาวิธีการกำหนดนโยบายปฏิรูปการศึกษา

3. ควรมีการขยายผลการวิจัยไปสู่การศึกษาในระดับต่างๆ โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน ให้กับครูและผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาเพื่อประโยชน์ต่อวงการศึกษา

4. ควรมีการเสริมสร้างพลังการเรียนรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียน เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับคนในสังคมไทยไม่ลืมรากเหง้าความเป็นไทยของตนเอง และเผยแพร่ไปสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

โรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานการศึกษาซึ่งสังกัดการปกครองส่วนท้องถิ่นของแต่ละจังหวัดควรมีนโยบาย แผนและมาตรการให้สถานศึกษามุ่งพัฒนานักเรียนแบบองค์รวม ทั้งด้านคุณธรรม ความรู้ อารมณ์ จิตใจและร่างกาย โดยเน้นการมีส่วนร่วมของระหว่างศึกษานิเทศ ผู้บริหาร และครูผู้สอนในการนำชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสร้างระบบและกลไกในการเก็บข้อมูลของกิจกรรมต่างๆ ที่สถานศึกษาได้ดำเนินการตามแผนเพื่อตรวจสอบการบรรลุเป้าของตัวชี้วัดในแต่ละรอบเวลา ตลอดจนสร้างระบบการ

ตรวจสอบติดตามและประเมินผลเพื่อปรับปรุงให้สามารถบรรลุเป้าของตัวชี้วัดนั้นๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการประกันและยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสู่สากลในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก เพื่อความเป็นอัตลักษณ์ที่ชัดเจนในบริบทของสังคมไทยยุคปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

2.1 สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้ชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้ ในลักษณะบูรณาการกับวิชาต่างๆ ที่ตอบสนองความหลากหลายของผู้เรียนทั้งในด้านจิตใจ อารมณ์ สังคมสติปัญญาและร่างกาย ทั้งนี้ควรคำนึงถึงความต้องการจำเป็นของชุมชนและประเทศชาติ และควรใช้ชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ครูไทยในอาเซียนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้ ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวพุทธ เนื่องจากชุดฝึกนี้แบ่งกิจกรรมที่เน้นกระบวนการคิดโดยใช้หลักการคิดตามแนวโยนิโสมนสิการเป็นเกณฑ์ปฏิบัติ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2532). “ชุดการสอนระดับประถมศึกษา.” **เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 8–15**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2534). **ระบบสื่อการสอน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- นาคยา ปิลาธนนานนท์ และคณะ. (2553). **การพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดขั้นสูงสำหรับครู เพื่อเพิ่มศักยภาพในการสอนคิดวิเคราะห์แก่ผู้เรียน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต). (2546). พิมพ์ครั้งที่ 6. **พุทธวิธีในการสอน**. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์สวย จำกัด. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต). (2547). พิมพ์ครั้งที่ 2. **รู้หลักก่อนแล้วศึกษาและสอนให้ได้ผล**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2554). **กระบวนการคิด**. (online). Available : <http://www.onec.go.th/develop/5theorem/think/think.htm>.
- Alvarez, Marino C. (1990). “Knowledge Activation and Schema Construction.” Paper presented at the **Annual Meeting of the American Educational Research Association**. Boston, MA. 25p. (ED 317-988).
- Bloom, B.S. (1956). **Taxonomy of Educational Objectives, Handbook I: The Cognitive Domain**. New York : David McKay Co Inc.
- Christen, William L. and Murphy, Thomas J. (1991). **Increasing Comprehension by Activating Prior Knowledge**. ERIC Clearinghouse on Reading and Communication. Skills, Bloomington IN. (online). Available: <http://www.eric-digests.org/pre9219/prior.htm>.
- Dave, R. H. (1970). “Psychomotor Levels.” In Robert J. Armstrong (Ed.). **Developing and Writing Behavioral Objectives**. Tucson AZ : Educational Innovators Press.
- Dombeck, Mark. And Wells–Moran, Jolyn. (2006). **Learning Knowledge VS. Skill: Practice**. (online). Available: http://www.mentalhelp.net/poc/view_doc.php?type=doc&id=9769&cn=353.
- Excelsior College. (2010). **Guided Learning Packages**. (online). Available : http://www.excelsior.edu/Excelsior_College/About/MyEC_Resources_and_Services/Gu ided_Learning_Packages.
- Fitts, P.M. and Posner. M.I. (1967). **Human performance**. Oxford, England: Brooks and Cole.

- Grow, Gerald. (1991). "Teaching Learners to be Self – Directed." **Adult Education Quarterly**. Vol.41 , No.3, Spring 1991, pp. 125–149.
- Hayes, David A. and Robert J. Tierney. (1982). "Developing Readers Knowledge through Analogy" **Reading Research Quarterly**. 17 (2), 256–80. (EJ 257 814).
- Hengstberger, C. (1993). **Problem–Based Learning Packages**. (online). Available: <http://www.linkinghub.elsevier.com/retrieve/pii/026069179390013R>.
- Knowles, M.S. (1978). **Self-Directed Learning A Guide for Learners and Teachers**. Chicago: Association Press Follett.
- Krathwohl, D.R. (2002). "A Revision of Bloom's Taxonomy: An Overview. " **Theory into Practice**. 41(4).
- Lemke, Cheryl. (2002). **EnGauge 21st Century Skills**. (online). Available: <http://www.metri.com/21/Metiri-NCREL21stSkills.pdf>.
- Lewis, Phillip. (1968). **Instruction Process and Media Innovation**. Chicago: Rand McNally.
- Pike, R. W. (1989). **Creative Techniques Handbook**. Minneapolis, MN : Lakewood Books.
- Stevens, Kathleen C. (1982). "Can We Improve Reading by Teaching Background Information?" **Journal of Reading**. 25 (4) January, 326–29. (EJ 257 791).
- Sullivan, R. L., Wircenski, J. L., Arnold, S. S., M. D. (1990). Creating a Positive Training Climate." **In A Practical Manual for the Design, Delivery, and Evaluation of Training**. Rockville, MD : Aspen.